

POSTANOWIENIE

Dnia 15 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący)

SSN Małgorzata Bednarek (sprawozdawca)

SSN Ryszard Witkowski

Protokolant Dorota Szczerbiak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Roberta Tarsalewskiego
w sprawie P. O., oskarżonego o czyn z art 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. i inne
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 15 stycznia 2024 r.
zażalenia obrońcy oskarżonego na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20
grudnia 2023 r. sygn. akt II KK 76/23 o zastosowaniu środka zapobiegawczego
w postaci tymczasowego aresztowania
na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanowił:

zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że uchylić
środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania
zastosowany wobec P.O., s. [...], ur. [...].

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu kasacji wniesionej przez obrońcę
oskarżonego P. O., wyrokiem z 20 grudnia 2023 r., sygn. akt II KK 76/23, uchylił
zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie i sprawę przekazał temu
sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.
Postanowieniem zapadłym tego samego dnia, Sąd Najwyższy, na podstawie art.
538 § 2 k.p.k. w zw. z art. 249 § 1 k.p.k., art. 258 § 2 k.p.k. zastosował wobec
oskarżonego P. O., s. [...], ur. [XXX] r. w W. środek zapobiegawczy w postaci
tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy – tj. do dnia 19 marca 2024 r.,
godz. 12.55.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł obrońca oskarżonego P.O. zarzucając: obrazę przepisów postępowania tj. art. 249 § 1 k.p.k. oraz art. 257 § 1 k.p.k. i art. 258 § 1 pkt. 1 i 2 k.p.k., art. 258 § 2 i 3 k.p.k. oraz art. 259 § 1 k.p.k. poprzez ich błędne zastosowanie i błędne ustalenie, iż zachodzą przesłanki do zastosowania wobec oskarżonego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania oraz błędne ustalenie, iż nie istnieją przesłanki negatywne do stosowania tego środka.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i uchylenie stosowanego wobec oskarżonego izolacyjnego środka zapobiegawczego, ewentualnie wniósł o zastosowanie wobec podejrzanego środków zapobiegawczych o charakterze wolnościowym w postaci dozoru policji połączonego z zakazem kontaktowania się z określonymi osobami, zakazu opuszczania kraju lub poręczenia majątkowego.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zażalenie obrońcy oskarżonego było zasadne i zasługiwało na uwzględnienie.

W lakonicznym uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Najwyższy wskazał, że zastosowanie wobec oskarżonego P. O. tymczasowego aresztowania jest konieczne dla zabezpieczenia prawidłowego toku dalszego postępowania, a wymiar orzeczonej nieprawomocnie kary pozbawienia wolności rodzi domniemanie, że oskarżony może podjąć próby bezprawnych działań destabilizujących prawidłowy tok tego postępowania. Z tą argumentacją nie sposób się jednak zgodzić.

Zdaniem Sądu Najwyższego w niniejszym składzie, w zaskarżonym postanowieniu błędnie przyjęto, iż w aktualnym stanie sprawy zachodzi potrzeba stosowania wobec oskarżonego najsurowszego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania. Odwołując się do przesłanek na których oparło zaskarżone postanowienie, wskazać należy, co następuje.

Oczywistym jest, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w tym treść wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie wskazuje na duże

prawdopodobieństwo popełnienia przez oskarżonego zarzucanego mu czynu. Zgodnie jednak z treścią art. 249 § 1 k.p.k. środki zapobiegawcze można stosować, przy spełnieniu nie tylko ogólnej przesłanki stosowania środków zapobiegawczych, ale także w sytuacji konieczności zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania. Analiza akt przedmiotowej sprawy nie wykazała, aby oskarżony utrudniał w jakikolwiek sposób prowadzenie postępowania karnego, szczególnie na etapie postępowania odwoławczego.

W sprawie nie wystąpiła również przesłanka szczególna tymczasowego aresztowania, na którą powołał się w treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia Sąd Najwyższy. Treść art. 258 § 2 k.p.k. wprowadza szczególny rodzaj domniemania istnienia obawy, że oskarżony, z uwagi na grożąca mu surową karę, będzie bezprawnie utrudniał postępowanie. W związku z tym, zgodnie z poczynionym przez ustawodawcę założeniem, nie jest wymagane w takiej sytuacji wykazywanie przez sąd w oparciu o zebrane w sprawie dowody konkretnych zachowań oskarżonego mogących destabilizować prawidłowy tok postępowania (art. 251 § 3 k.p.k.). Istnienie powyższego domniemania nie oznacza jednak, że w każdym przypadku zagrożenie surową karą uzasadnia zastosowanie tymczasowego aresztowania. Każdorazowo należy wziąć pod uwagę całokształt okoliczności danej sprawy – czego jak wynika z zaskarżonego postanowienia Sąd Najwyższy nie uczynił. Tymczasem z akt sprawy wynika, że oskarżony przebywa w jednostce penitencjarnej od 19 listopada 2019 r., a więc odbył już ponad połowę orzeczonej przez sąd I instancji kary, wcześniej był osobą niekaraną, nie wykazywał w warunkach izolacji penitencjarnej szkodliwych postaw, nie utrudniał w żaden sposób prowadzonych w sprawie czynności procesowych co pozwala ocenić jego zachowanie w dłuższej perspektywie czasu i tym samym przyjąć - mając na uwadze cel w jakim tymczasowy areszt ma być stosowany - że domniemanie z art. 258 § 2 k.p.k. zostało obalone.

W tym miejscu należy również przytoczyć pogląd Sądu Najwyższego zgodnie, z którym stosowanie tymczasowego aresztowania na podstawie art. 258 § 2 k.p.k. nie może być antycypacją grożącej oskarżonemu surowej kary (*tak: postanowienie SN z 12.03.2009 r., WZ 15/09, OSNKW 2009, nr 7, poz. 52*).

Mając na uwadze powyższe uchylenie zaskarżonego postanowienia było zasadne w związku z powyższym Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej niniejszego postanowienia.

[J.J.]

[a]